

CENTRUM PIECZY ZASTĘPCZEJ
18-400 ŁOMŻA
ul. M. Skłodowskiej - Curie 5
tel. 86/216-56-21, fax: 86/216-42-20

Łomża 11.09.2014r

CPZ.....⁴¹³...../14

Rada Miejska Łomży

Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży przesyła w załączeniu informację nt. "Asystent rodziny –nowy zawód. Skuteczność asystentury rodziny w Łomży".

DYREKTOR
Centrum Pieczy Zastępczej
w Łomży

Bożena Pawła Jabłońska

Asystent rodziny – nowy zawód. Skuteczność asystentury rodziny w Łomży.

Asystent rodziny to nowy zawód, który wprowadziła do systemu pomocy społecznej Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, Poz. 887). Jego rola polega przede wszystkim na niesieniu pomocy rodzinom dysfunkcyjnym, w których są małoletnie dzieci. Asystent ma wspierać rodzinę w wypełnianiu przez nią funkcji opiekuńczo-wychowawczej, pomagać przezwyciężać trudności z tym związane, może zostać skierowany zarówno do rodzin biologicznych, zagrożonych wykluczeniem społecznym, jak i rodzin zastępczych-spokrewnionych.

Organizacyjnie zadanie to zostało przypisane do Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży. Z założenia asystent ma przeciwdziałać zabieraniu dzieci do pieczy zastępczej, lub pracować z rodziną naturalną na rzecz ich powrotu do domu rodzinnego. Asystent w CPZ nie jest utożsamiany przez rodzinę z pracownikiem socjalnym.

Zadania asystenta rodziny są ściśle określone w ustawie – nadrzędnym celem jego pracy jest pomoc rodzinie w zachowaniu jej integralności, przeciwdziałanie konieczności umieszczenia dzieci w opiece zastępczej, poprzez pomoc w osiągnięciu przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, który umożliwia wychowywanie dzieci.

Asystent prowadzi pracę z rodziną przede wszystkim w jej miejscu zamieszkania. Jest ona prowadzona w szczególności w formie:

- konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
- usług dla rodzin z dziećmi (w tym opiekuńczych i specjalistycznych);
- terapii i mediacji;
- pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
- organizowanie spotkań dla rodzin, zwanych „grupami wsparcia” czy „grupami samopomocowymi”, które mają na celu wymianę doświadczeń i zapobieganie izolacji oraz wykluczeniu społecznemu.

Do zadań asystenta rodziny należy w pierwszej kolejności opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną, który ustala się wspólnie z nią oraz w konsultacji z pracownikiem socjalnym. Asystent udziela pomocy rodzinom w procesie poprawy ich sytuacji życiowej, w przezwyciężeniu czy rozwiązywaniu ich problemów socjalnych, psychologicznych czy wychowawczych z dziećmi. Asystent rodziny ma także za zadanie wspierać aktywność społeczną swoich podopiecznych, motywować ich do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz udzielać niezbędnej pomocy w

poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zapewniającej stały dochód. Asystent stara się nie tylko aktywnie zachęcać do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, które mają na celu kształtowanie prawidłowych wzorców i postaw rodzicielskich czy wyposażanie w umiejętności psychospołeczne, ale także udzielać wsparcia dzieciom, chociażby przez branie przez nich udziału w zajęciach psycho-edukacyjnych. W sytuacjach zagrażających dziecku czy rodzinie asystent zobowiązany jest do podejmowania działań interwencyjnych i zaradczych, a także do sporządzania, na wniosek sądu, opinii o rodzinie. Asystent rodziny prowadzi dokumentację pracy z rodziną, jest również zobligowany do dokonywania okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż raz na pół roku. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na asystenta obowiązek współpracy z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, odpowiednimi organizacjami pozarządowymi czy innymi instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

Rola asystenta polega zatem na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej małoletnie dzieci, poprzez zmianę stosunku jej członków do własnej sprawczości, podniesienie ich samooceny, odzyskanie czy zbudowanie na nowo wiary we własne siły i możliwości, ale także poprzez udzielanie pomocy w wykonywaniu najprostszych czynności, które składają się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego (zarówno gospodarowanie budżetem, podział obowiązków domowych, jak i przygotowywanie posiłków, pranie, sprząatanie). Praca asystenta rodziny sprowadza się do wspomagania rozwoju kompetencji wszystkich członków rodziny – rodziców, dzieci, oraz osób wspólnie zamieszkujących w danym środowisku rodzinnym.

Asystentem rodziny może zostać osoba, która posiada stosowne wykształcenie oraz doświadczenie w pracy z dzieckiem lub rodziną, co także ściśle reguluje Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Wymogi kwalifikacyjne dotyczą legitymowania się wykształceniem wyższym na takich kierunkach jak: pedagogika, psychologia, socjologia, nauki o rodzinie, praca socjalna, lub wykształceniem wyższym na dowolnym kierunku, uzupełnionym dodatkowo szkoleniem z zakresu pracy z dziećmi lub rodziną (w tym wypadku koniecznym warunkiem jest udokumentowanie minimum rocznego stażu pracy z rodziną lub dziećmi). Asystentem rodziny może zostać także osoba z wykształceniem średnim, lecz ustawa zobowiązuje ją wówczas do odbycia szkolenia z zakresu pracy z dziećmi lub rodziną oraz udokumentowania co najmniej trzyletniego stażu pracy z dziećmi lub rodziną. Ponadto ustawa zobowiązuje asystentów do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną (udział w szkoleniach, kursach, samokształcenie). Dodatkowe wymogi formalne, jakie osoba musi spełniać, by być zatrudnionym na stanowisku asystenta rodziny to: niekaralność, posiadanie pełni władzy rodzicielskiej oraz wypełnianie obowiązku alimentacyjnego (w przypadku, gdy taki obowiązek wynika z tytułu egzekucyjnego).

Rodzinę do objęcia wsparciem asystenta zgłasza:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- kuratorzy sądowi rodzinni SR w Łomży
- Wydział Rodzinny i Nieletnich Sądu Rodzinnego.
- Sąd okręgowy w Łomży / przy sprawach rozwodowych/

Bywa, że rodziny są kierowane do asystentury przez dyrektorów szkół, do których uczęszczają dzieci ze środowisk dysfunkcyjnych, bądź też rodziny zgłaszają się same. Współpraca rodziny z asystentem polega na wyrażeniu przez nią dobrowolnej zgody na tę współpracę. Pozwala to rodzinie przejąć odpowiedzialność za proces zmiany ich życia oraz w pełni w nim uczestniczyć, aktywnie angażując się w wykonywanie wspólnie ustalonych zadań. Najczęstsze powody, które przesądzają o konieczności przydzieleniu asystenta to:

- bezradność/niewydolność rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- zagrożenie demoralizacją,
- wielodzietność,
- bezrobocie,
- choroba lub niepełnosprawność fizyczna lub umysłowa w rodzinie (dotyczy zarówno dzieci, jak i rodziców),
- podejrzenie przemocy w rodzinie,
- samotne rodzicielstwo,
- konflikty w rodzinie,
- uzależnienia (alkoholizm, hazard),
- choroby i zaburzenia psychiczne.

Podkreślić należy, że w rodzinach skierowanych do asystentury różne problemy nakładają się na siebie, nigdy nie bywa tak, że rodzina ma trudności tylko w jednej sferze. Zazwyczaj ma też ograniczone możliwości, a często także brakuje jej umiejętności poradzenia sobie z nimi i konstruktywnego rozwiązywania konfliktów.

Etapy pracy asystenta.

1. rozpoznanie środowiska
2. analiza sytuacji życiowej rodziny
3. opracowanie wspólnie z rodziną plany pracy/ podział zadań, ustalenie zasad współpracy/
4. systematyczne kontakty / raz w tygodniu/, wsparcie rodziny w codziennych problemach
5. spotkania 2 razy w miesiącu grupy samopomocowej w CPZ.
6. oferta konsultacji psychologicznych prawniczych w CPZ
7. informowanie sądu o sytuacji rodziny z aktywnym udziałem w rozprawach sądowych/ w przypadkach gdy postępowanie opiekuńcze jest wszczęta.

Rodzina może zrezygnować z pomocy asystenta na dowolnym etapie pracy/ 4 rodziny zrezygnowały/.Rodziny wskazane przez Sąd są bardziej zdyscyplinowane w pracy z asystentem rodziny.

Asystent współpracuje z kuratorami sądowymi, wychowawcami szkół i przedszkoli , służbą zdrowia , uczestniczy w grupach roboczych Lokalnego Zespołu Interdyscyplinarnego / w przypadkach przemocy w rodzinie/.

Metody pracy asystenta są odmienne od pozostałych służb społecznych. Unika się metod dyrektywnych na rzecz budowania zaufania i pozytywnej relacji z klientem, ale z zachowaniem pozycji zawodowej asystenta. Asysta oznacza uczestniczenie w życiu rodziny , ale nie wyręczanie w jej codziennych obowiązkach . Uczenie jak ma się zajmować dziećmi , jak się z nimi bawić , jak gotować obiady , ale nie wykonywać tego za rodzinę.

Zatrudnienie asystentów rodziny w Centrum Pieczy Zastępczej.

Asystenci są zatrudniani w ramach budżetu Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży oraz dotacji pozyskiwanej z MPiPS w drodze konkursu . Stałe dwa etaty w CPZ pozwala na pracę ciągłą z rodzinami najtrudniejszymi. Pozostałe osoby są zatrudniane po uzyskaniu dotacji z MPiPS.

Efektywność pracy asystenta zależy od przygotowania zawodowego/ wykształcenia /, ale w tym zawodzie szczególne znaczenie mają predyspozycje osobowościowe osoby wykonującej ten zawód oraz jej wiek metrykalny, który przekłada się na doświadczenie życiowe.

ROK	LICZBA asystentów/etat	Ilość rodzin objętych opieką asystentów	Liczba dzieci objętych opieką asystenta
2012r. II półrocze	4	44	59
2013r.	5 osób /4,5etatu	66	107
2014r. I półrocze	3	56	115

Wykształcenie zatrudnianych asystentów w CPZ.

ROK	Liczba etatów Asystenta rodz.	Liczba zatrudnionych. asystentów	wykształcenie
2012	4	1 2 3 4	mgr. psychologii pracownik socjalny- licencjat mgr. psychologii mgr. pedagogiki
2013	4,5	1 2 3 4 5	mgr. psychologii mgr. psychologii mgr. psychologii pracownik socjalny –licencjat wychowanie przedszkolne
2014	4	1 2 3 4 5	mgr. psychologii mgr. psychologii prac. socjalny- lic mgr. resocjalizacji mgr. resocjalizacji

Wynagrodzenie z pochodnymi asystentów rodziny

Wynagrodzenie asystentów refundowane przez MPiPS 80 % z kwoty 2250 zł brutto miesięcznie.

ROK	Liczba asystentów rodziny/etaty	Wynagrodzenie Z pochodnymi	Z tego dotacja	środki własne
2012	4,00	69 264,50	52 500,00	16 764,50
2013	4,50	114 074,54	68 409,50	45 665,04
2014	4,00	104 128,73	84 498,00	19 630,73
Razem:	-	287 467,77	205 407,50	82 060,27

Praca z rodziną w kryzysie jest priorytetowym zadaniem służb społecznych, a miejscem wychowywania dziecka jest jego rodzina. W sytuacji kiedy praca z rodziną nie przynosi pozytywnych efektów, sąd rodzinny orzeka o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej.

Rodzinna piecza zastępcza w Łomży od kilkunastu lat jest postawą funkcjonowania systemu pieczy zastępczej. Do opieki instytucjonalnej trafiają nastoletni wychowankowie. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej nie zwalnia asystenta rodziny z pracy z rodziną. Zabranie dziecka od rodziców z domu rodzinnego jest silną traumą dla dziecka, ale też często motywacją rodziców do zmiany stylu życia. Asystent rodziny współpracuje i wspiera rodzinę w procesie naprawczym mającym na celu powrót dziecka do rodziców. Wczesne wzmocnienie rodziny w procesie wychowawczym daje efekty. Trudniej jest zaradzić problemom wychowawczym, gdy wskutek bezradności rodziców nastoletnie już dziecko uległo demoralizacji.

Liczba dzieci umieszczonych z miasta Łomża w rodzinnej pieczy zastępczej sukcesywnie się zmniejsza.

rok	2011	2012	2013	2014
Dzieci umieszczone	<u>14</u>	<u>11</u>	<u>8</u>	<u>5</u>

Obecnie w placówce opiekuńczo-wychowawczej przebywa 7 wychowanków z miasta Łomży

W 2014r umieszczono 1 /jednego/ wychowanka pochodzącego z Łomży.

Asystent rodziny nowy zawód - dawne problemy. Metody pracy, aby były skuteczne muszą być modyfikowane i dostosowywane indywidualnie do klienta. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych asystentów rodziny, poszukiwanie nowatorskich metod pracy z rodziną dysfunkcyjną jest społecznie uzasadnione.

Jest szansą na dzieciństwo w gronie naturalnej rodziny.

Obniża koszty pieczy zastępczej / rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze/.

opracowała : Bożena Jabłońska